

Razpravljanje o beograjskem družbenem planu

V težnji, da bi bil mestni družbeni plan čimprej sprejet in da bi bile do sprejetja republiškega družbenega plana vse priprave opravljene, je beograjski ljudski odbor po priporočilu sveta za plan in finance dal najvažnejša vprašanja plana v javno razpravljanje.

Omeniti moramo, da izvira poudarjanje teh problemov iz nekega razpravljanja po obravnavanju širšega dokumentacijskega materiala na razširjenem sestanku sveta za družbeni plan in finance mestnega ljudskega odbora. Na tem sestanku so bili razen predsedstva ljudskega odbora in članov sveta navzoči predstavniki občinskih ljudskih odborov, predstavniki vseh drugih svetov mestnega ljudskega odbora in posameznih občin, predstavniki posameznih zbornic, združene zveze, sindikatov itd., ki so sodelovali v razpravi.

Material o osnovnih problemih je bil poslan vsem svetom, občinskim ljudskim odborom, množičnim in strokovnim organizacijam in te dni se začnejo javno razpravljanje na vseh teh forumih, na zborih volivcev in po delovnih kolektivih ob sodelovanju odbornikov mestnega sveta in sveta proizvajalcev. Tako bodo seznanjeni z najvažnejšimi gospodarskimi, komunalnimi in drugimi vprašanji, ki so pred ljudskim odborom in tudi pred meščani Beograda v letu 1957, najširši sloji delovnih ljudi. Imeli bodo možnost, da s svojim sodelovanjem vplivajo na sprejetje določenega stališča in da prispevajo k rešitvi posameznih problemov.

Vse pripombe, stališča, mnenja in pred-

logi, ki bodo podani v razpravljanju, bodo dostavljeni svetu za družbeni plan in finance in na njihovi osnovi bo izdelan končni predlog družbenega plana za leto 1957 ter nato predložen mestnemu ljudskemu odboru. Hkrati s predlogom plana bodo po določenem sistemu objavljene tudi vse pripombe in predlogi, ki bodo dostavljeni svetu, z ob-razložitvijo, zakaj so bili posamezni predlogi odklonjeni ali sprejeti v predlog družbenega plana, da bi mogoč ljudski odbor povedati svoje stališče tudi o tistih predlogih, ki niso našli prostora v predlogu plana.

Dva osnovna momenta sta bila upoštevana ob izvedbi takega javnega razpravljanja. Prvi je težnja, da se izvede javno razpravljanje, da pa to razpravljanje ne sme zakasnit sprejetje družbenega plana. Lani načrt plana Beograda zaradi prepričlega časa ni bil dan v široko javno razpravljanje. Letos bi bil družbeni plan prav tako sprejet precej pozno, če bi čakali na načrt plana in bi šele potem ta načrt predložili javnosti.

Razen tega so bili mnenja, da predložitev plana v razpravljanje v obliki končnega predloga ni popolnoma dostopna najširšim slojem, ker zahteva zaradi določenih oblike in vsebine njegovo razumevanje določeno strokovnost. Z odbiro najvažnejših problemov plana za leto 1957 in z izročitvijo teh problemov v javno razpravljanje je omogočeno, da se v razpravljanju teh vprašanj in podajanju predlogov za njihovo rešitev v planu angažirajo najširše množice.

R. M.

Priprave za sprejem planov v beograjskih podjetjih

Delovni kolektivi pripravljajo letos svoje plane v mnogo bolj ugodnem položaju kakor lani, ker je bil zvezni družbeni plan pravočasno sprejet. To omogoča podjetjem, da tudi sama čimprej sprejmejo svoje plane.

V nekaterih beograjskih podjetjih, ki smo jih obiskali, obsežno pripravljajo vse potrebno za izdelavo letošnjih planov. V tovarni »Bratstvo i jedinstvo« v Zemunu je načrt plana že izdelan. O njem sta že razpravljala tako delavski svet kakor upravni odbor podjetja. Te dni bodo plan predložili v razpravo vsemu delovnemu kolektivu. V tekstilni industriji »Beograda« je načrt prav tako že končan. V primerjavi z lanskim letom računajo s povečanjem proizvodnje za okrog 2 milijona metrov tekstilnih izdelkov, kar bo omogočilo rekonstrukcija podjetja. Načrt plana je bil izdelan že v začetku decembra 1956 in sta med tem o njem razpravljala delavski svet in upravni odbor.

Okvirni plan je izdelan tudi v tovarni hladilnih naprav »Jugostroj«. Potem ko je o okvirnem planu razpravljala delavski svet, izdelujejo sedaj podrobnosti. Čakajo še na nekatere instrumente, da bi mogli plan dokončno izdelati.

V nekaterih drugih podjetjih bodo o planih razpravljali te dni delavski sveti. Tako je v zemunski tovarni »Zmaj« razpravljala o planu te dni delavski svet.

V Industriji motorjev v Rakovici so že razpravljali o planu, čeprav predlog še ni dokončan, ker še niso izdelani nekateri proračuni. V pivovarni »Beograd« je bil plan izdelan na temelju instrumentov, ki so veljali za leto 1956. Zaradi novih instrumentov ga sedaj spreminjajo.

Po drugi strani imamo tudi podjetja, v katerih delavski sveti doslej niso razpravljali o planu. Tak je položaj v Industriji ležajev. V drugih podjetjih so plani v fazi razpravljanja. Tak položaj je v »Oktobarski« slobo-
di, v Tovarni medicinskih instrumentov »Sutjeska«, v ladjedelnici »Tito« in še v nekaterih drugih podjetjih.

Klub mladih proizvajalcev v Litostroju

Na pobudo osnovne organizacije Zveze komunistov in sindikalne organizacije je bil pred tremi leti v Litostroju ustanovljen Klub mladih proizvajalcev, katerega najvažnejša naloga je, da uvaja mlade delavce v delavsko samoupravljanje in da jih strokovno vzgaja. Klub ima danes okrog 60 aktivnih članov. Lani je bilo v organih upravljanja po obratih 15 članov kluba, ki sodelujejo v vsem delu teh delavskih svetov in imajo iste pravice kot drugi izvoljeni člani, razen pravice glasovanja. Ti mladi proizvajalci so redno navzoči tudi na sejah centralnega delavskega

Delovna zaščita v zagrebških podjetjih

Z anketo o delovni zaščiti v gospodarskih podjetjih je bilo zajetih 93 zagrebških podjetij. V njih so med letom imeli skupno nad 1000 sestankov delavskih svetov in še prav toliko sestankov upravnih odborov. O higijensko-tehnični zaščiti pri delu so razpravljali samo 145 krat na sejah delavskih svetov, 193 krat pa na sestankih upravnih odborov. V tretjini anketiranih podjetij niso organi upravljanja sploh razpravljali o teh vprašanjih (Bombažna predilnica, »Nada Dimić«, »Metal«, »Ivan Sikić« in »Jedinstvo«). Samo v 6 podjetjih so postavili na dnevni red sej upravnih odborov vso problematiko higijensko-tehnične zaščite kot posebne točke. Sicer to problematiko navadno uvrščajo pod točko »razno«. Tako se o važnih vprašanjih zdravlja delavcev in o nesrečah pri delu govori šele po vseh drugih problemih podjetja, po večernem zasedanju in hkrati z drugimi, manj važnimi vprašanji.

Delavski sveti nekaterih podjetij prepustijo vse delo in vso pobudo komisijam za higijensko-tehnično zaščito in se nato ne zanimajo, ali sploh delajo in kako delajo, komisije pa ne podajajo nobenih poročil delavskim svetom. A tudi v tistih primerih, ko se o tem razpravlja pod posebno točko dnevnega reda, ne prihaja iniciativa iz gospodarske organizacije, temveč izven podjetja, ko na primer delovni inšpektorat izda sklep o odpravi pomanjkljivosti, ali ko organ socialnega zavarovanja sprejme sklep o povzemanju stopnje socialnega prispevka zato, ker je v tem podjetju preveč bolezenskih dopustov in nesreč pri delu.

Iz razgovora s predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov anketiranih podjetij izhaja, da se o vprašanjih zaščite delavcev sicer govori na sestankih, vendar se to v zapisnikih ne konstatira in tako ostane brez učinka, ker ne sprejmejo nobenih odločb in sklepov.

Glede delovnih odnosov kaže anketa podobne rezultate. V 17 podjetjih niso vse preteklo leto na sestankih upravnih svetov razpravljali o delovnih odnosih, razen kadar je bilo to določeno s predpisi, na primer pri sprejemanju tarifnega pravilnika in pravilnika o premijah, ob delitvi presežka dobička in nagrad. V drugih podjetjih govorijo o tem samo tedaj, kadar vloži posamezni delavec ali uslužbenec pritožbo. Sistematične analize in kontrole ni.

V podjetju »Nada Dimić« na primer trdijo, da »ni potrebno razpravljati o delovnih razmerjih na sejah upravnega odbora, ker rešuje te stvari direktor podjetja ali kadrovska komisija«.

Nekatere gospodarske organizacije, ki jih je izpodbudila diskusija na zadnjem zasedanju zvezne skupštine, so že prve dni januarja postavile na dnevni red problem delovnih odnosov in zaščite pri delu. S. S.

sveta. Za vse komisije delavskega sveta, ki jih je 9, je klub dal po dva svoja člana.

Klub je organiziral večje število strokovnih predavanj, debatnih večerov in nekaj krajših ekskurzij. Razen tega sodeluje tudi s podobnimi klubi v drugih podjetjih in organizira medsebojne obiske zaradi boljšega seznanjanja in izmenjave izkušenj.

Klub mladih proizvajalcev v Litostroju opravlja pomembno delo pri vzgajanju mlade delavske generacije. Izkušnje Litostroja so lahko za zgled drugim podjetjem, ker bi bilo z majhnim naporom mogoče doseči podobne uspehe povsod. M. S.